

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ

Ε_3.ΑΡΛ2Α(ε)

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Πέμπτη 5 Ιανουαρίου 2023
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ**Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****ΕΝ ΒΟΥΛΗ ΜΑΝΤΙΘΕΩΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑ**

[7] Ἐμὲ τοίνυν οὐδείς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ράδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιουῖσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ράδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. [8] Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίουν, ἀποδείξας ὡς οὐδείς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἰππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγοὺς καὶ ἰπάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιῆσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταγεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον. [9] Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων

προσέκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον δίδοναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ’ εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. Ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

Παρατηρήσεις

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 4) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν. (μονάδες 4):

1. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι κάποιος από τους πολίτες υπέφεραν εξαιτίας του.
2. Ο Μαντίθεος παραδέχεται ότι επέστρεψε ολόκληρο το επίδομα του ιππέα στο δημόσιο.
3. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι ο μοναδικός λόγος της απολογίας του είναι ο έλεγχος της ψευδολογίας των κατηγορών του.
4. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι στις «δοκιμασίες» ο ομιλητής πρέπει κυρίως να αντικρούει με επιχειρήματα τις κατηγορίες των αντιπάλων, όπως συμβαίνει και στις άλλες δικαστικές διαμάχες.

A2. «πολλοὺς δ’ αὐτῶν στρατηγὸς καὶ ἰπάρχους κεχειροτονημένους»: Σε ποιους ακριβῶς αναφέρεται ο Μαντίθεος με την αντωνυμία «αὐτῶν»; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

B1. α. «Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε»: Ποιο είναι το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει ο Μαντίθεος και ποια σκοπιμότητα εξυπηρετεί;

Μονάδες 5

β. «στρατηγούς»: Τι γνωρίζετε για το συγκεκριμένο αξίωμα των Αθηναίων;

Μονάδες 5

B2. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να συμπληρώνεται ορθά το νόημά της. Τρεις φράσεις της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Την παιδευτική αξία της διδασκαλίας της ρητορικής τονίζει	α. στα δικαστήρια. β. ο Πλάτωνας.
2. Αρνείται να χαρακτηρίσει επιστήμη ή τέχνη τη ρητορική	γ. αντικειμενικά πειστήρια. δ. ο Λυσίας.
3. Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι που εκφωνούνταν	ε. πραγματικά ή πλαστά. ζ. ο Ισοκράτης.
4. Οι άτεχνες αποδείξεις δεν οφείλονται στην τεχνική δεξιότητα του ρήτορα, αλλά είναι	η. στις συνελεύσεις του λαού. θ. πάντοτε πραγματικά.
5. Τα παραδείγματα σε έναν ρητορικό λόγο είναι	

Μονάδες 10

B3. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο **ομόρριζο** (απλό ή σύνθετο) της λέξης του αρχαίου διδαγμένου κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **δεινόν:** Η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία προβλέπει ραγδαία ..... της κακοκαιρίας τις επόμενες ώρες.
- **γνώμη:** Νιώθω ..... για το καλό που μας έκανες!
- **κεχειροτονημένους:** Η ..... των γυναικών άλλαξε τις ισορροπίες της οικογένειας.
- **καταψεύσασθαι:** Αποδείχθηκε πως οι μάρτυρες που κατέθεσαν στο δικαστήριο εναντίον του, ήταν στην πραγματικότητα .....

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ

Ε_3.ΑΡΛ2Α(ε)

- **ἀκροάσασθαι:** Η χθεσινή ραδιοφωνική εκπομπή σημείωσε μεγάλη .....πρωτοφανή για τα σημερινά δεδομένα.
- **δύνωμαι:** Νιώθω μεγάλη ..... ο πυρετός με έχει καταβάλει.

(μονάδες 6)

β. Να επιλέξετε το κατάλληλο ομόρριζο ουσιαστικό για κάθε ρηματικό τύπο που σας δίνεται:

1. ἀποδείξειεν:

i) αποδοχή ii) ένδειξη iii) αποδημητικός

2. ἐξαιλιφθῆναι:

i) κατάληψη ii) έκλειψη iii) επάλειψη

3. διδόναι:

i) αντίδωρο ii) δόγμα iii) διδαχή

4. ἀπενεχθέντα:

i) αποχή ii) περιφέρεια iii) απέχθεια

(μονάδες 4)

Μονάδες 10**ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**

- B4.** Στο πρωτότυπο κείμενο και στο παράλληλο οι δύο κατηγορούμενοι προσπαθούν να αποδείξουν πως δεν υπήρξαν συνεργοί των Τριάκοντα τυράννων. Αφού διαβάσετε με προσοχή την 8^η παράγραφο του πρωτότυπου και το παράλληλο κείμενο να εντοπίσετε την ομοιότητα ως προς το περιεχόμενο και να σχολιάσετε την τεχνική πειθούς που εφαρμόζουν.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.ΑΡΛ2Α(ε)****Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία §18**

Στον λόγο του «Δήμου καταλύσεως άπολογία», ο ρήτορας προσπαθεί ν΄ αποδείξει ότι οι κατήγοροί του τον συκοφαντούν άδικα και ότι ο ίδιος την περίοδο των Τριάκοντα έδρασε ως δημοκράτης.

Νομίζω, άνδρες δικαστές, ότι δε θα μισούσατε δίκαια αυτούς που στην περίοδο της ολιγαρχίας δεν είχαν πάθει κανένα κακό, ενώ πρέπει να οργίζεσθε εναντίον εκείνων που βασάνισαν το λαό, ούτε να νομίζετε εχθρούς όσους δεν έφυγαν (από την Αθήνα) αλλά αυτούς που σας εξόρισαν, ούτε αυτούς που επιδίωξαν να σώσουν την περιουσία τους αλλά αυτούς που αφαίρεσαν την περιουσία από άλλους, ούτε αυτούς που έμειναν στην πόλη για να σώσουν τη ζωή τους αλλά αυτούς που συνεργάστηκαν με τους τριάντα τυράννους γιατί ήθελαν να καταστρέψουν άλλους. Αν, πάλι, νομίζετε ότι πρέπει να εξοντώσετε εσείς όσους εκείνοι ζέχασαν να αδικήσουν, δε θα εξαιρεθεί κανένας πολίτης.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

Μονάδες 10**ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****Πλάτων, Έπιστολαί, 324d –325a**

(έκδ. του Burnet, J. Oxford University Press, 1903)

Στην έβδομη επιστολή του ο Πλάτων προχωρά στον απολογισμό του για τα τρία ταξίδια που είχε πραγματοποιήσει στη Σικελία. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα διατυπώνει την άποψή του για το καθεστώς των τριάκοντα τυράννων, άποψη που είχε ήδη διαμορφώσει, όταν πραγματοποίησε το πρώτο του ταξίδι στη Σικελία (390 ή 389 π.Χ.).

Τούτων [τῶν τριάκοντα] δή τινες οικειοί τε ὄντες καὶ γνώριμοι ἐτύγγανον ἐμοί, καὶ δὴ καὶ παρεκάλουν εὐθύς ὡς ἐπὶ προσήκοντα πράγματά με. Καὶ ἐγὼ θαυμαστὸν οὐδὲν ἔπαθον ὑπὸ νεότητος· ᾤθηθην γὰρ αὐτοὺς ἕκ τινος ἀδίκου βίου ἐπὶ δίκαιον τρόπον ἄγοντας διοικήσειν δὴ τὴν πόλιν, ὥστε αὐτοῖς σφόδρα προσεῖχον τὸν νοῦν, τί πράξοιεν. Καὶ ὁρῶν δὴπου τοὺς ἄνδρας ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ χρυσὸν ἀποδείξαντας τὴν ἔμπροσθεν πολιτείαν — τά

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.ΑΡΛ2Α(ε)

τε ἄλλα καὶ φίλον ἄνδρα ἐμοὶ πρεσβύτερον Σωκράτη, ὃν ἐγὼ σχεδὸν οὐκ ἂν αἰσχυνοίμην εἰπὼν δικαιοτάτον εἶναι τῶν τότε, ἐπὶ τινα τῶν πολιτῶν μεθ' ἑτέρων ἔπεμπον, βία ἄξοντα ὡς ἀποθανούμενον, ἵνα δὴ μετέχοι τῶν πραγμάτων αὐτοῖς, εἴτε βούλοιο εἴτε μή· ὁ δ' οὐκ ἐπέιθετο, πᾶν δὲ παρεκινδύνευσεν παθεῖν πρὶν ἀνοσίων αὐτοῖς ἔργων γενέσθαι κοινωνός— ἃ δὴ πάντα καθορῶν καὶ εἴ τιν' ἄλλα τοιαῦτα οὐ σμικρὰ, ἐδυσχέρανά τε καὶ ἐμαυτὸν ἐπανήγαγον ἀπὸ τῶν τότε κακῶν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

καὶ δὴ καὶ παρεκάλουν εὐθὺς ὡς ἐπὶ προσήκοντα πράγματά με: με παρακινούσαν, λοιπὸν, ἐξαρχῆς να συμμετέχω στις ἐνεργειές τους, με τον ἰσχυρισμὸ ὅτι πρόκειται για πράγματα που μου ταιριάζουν.

ἐπανήγαγον ἀπὸ τῶν τότε κακῶν: αποτραβήχτηκα ἀπὸ κείνα τα κακά.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να αποδώσετε στη Νέα Ἑλληνικὴ το ἀπόσπασμα: «Καὶ ὁρῶν δήπου τοὺς ἄνδρας ... τῶν τότε κακῶν».

Μονάδες 20**ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ**

Γ2. Ποιες προσδοκίες γεννήθηκαν στον Πλάτωνα ἀπὸ την ἀνάληψη της ἐξουσίας των Τριάκοντα;

Μονάδες 10**Γ3.**

α. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

νεότητος: Ονομαστικὴ ενικού αριθμοῦ→

τὸν νοῦν: Ονομαστικὴ πληθυντικού αριθμοῦ→

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.ΑΡΛ2Α(ε)

πᾶν: Δοτική ενικού αριθμού, ουδετέρου γένους →

ᾶ: Δοτική πληθυντικού στο αρσενικό γένος →

δίκαιον: τον υπερθετικό βαθμό, θηλυκού γένους, στην Αιτιατική ενικού →

τούτων: Αιτιατική πληθυντικού, ουδετέρου γένους →

(μονάδες 6)

β. Να βρεθούν οι ζητούμενοι ρηματικοί τύποι:

προσεῖχον: απαρέμφατο Μέλλοντα ενεργητικής φωνής →

ἐπίειθετο: ίδιος τύπος στον Αόριστο β΄ →

παρεκινδύνευσεν: ίδιος τύπος στον Παρακείμενο →

παθεῖν: ίδιος τύπος στον Ενεστώτα →

(μονάδες 4)

Γ4.

α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των υπογραμμισμένων όρων:

ἄ δὴ πάντα καθορῶν καὶ εἴ τιν ἄλλα τοιαῦτα οὐ σμικρά, ἐδυσχέρανά τε καὶ ἐμαυτὸν ἐπανήγαγον ἀπὸ τῶν τότε κακῶν.

ᾶ: είναι ..... στο .....

πάντα: είναι ..... στο .....

καθορῶν: είναι ..... στο .....

ἐμαυτὸν: είναι ..... στο .....

τιν': είναι ..... στο .....

ἀπὸ τῶν κακῶν: είναι ..... στο .....

(μονάδες 6)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.ΑΡΛ2Α(ε)

β. «Καὶ ἐγὼ θαυμαστὸν ...πράξιεν»: Να εντοπιστούν μια ονοματική και μια επιρρηματική δευτερεύουσα πρόταση, να αναγνωρίσετε το είδος τους και να δικαιολογηθεί η εκφορά τους.

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΚΥΚΛΟΣ ΓΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ